

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Komitet Polityki Naukowej

Dziesięć najważniejszych zagadnień do rozstrzygnięcia w nowej ustawie o szkolnictwie wyższym

(projekt z dnia 17 lutego 2016)

W związku z przygotowaniem do wyłonienia podmiotów, które przygotują projekt założeń do nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, Komitet Polityki Naukowej rekomenduje poniższe dziesięć obszarów wymagających rozstrzygnięć. Decyzje kierunkowe w ich zakresie stworzyłyby podstawę nowego aktu prawnego i byłyby kluczowe dla innych decyzji o bardziej technicznym charakterze.

1. Zakres autonomii uczelni wyższych

(Jaki zakres powinna mieć autonomia szkół wyższych? Jak zorganizować nowoczesny i przejrzysty nadzór nad uczelniami? Co powinno być pozostawione do rozstrzygnięcia na poziomie regulacji wewnętrznych uczelni, a co regulowane przepisami na poziomie krajowym? Jak powinny wyglądać relacje pomiędzy Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego a uczelniami?)

2. Model uczelni wyższej

(Jakie kompetencje powinien mieć rektor, dziekani, Senat, kanclerz? Na jakiej drodze wybierać/wyłaniać/zatrudniać władze uczelni? Jaki model zapewni sprawne zarządzanie uczelniami, zapewniając jednocześnie wolność badań i nauczania oraz istotne składniki kultury akademickiej? Jak stworzyć formalne i materialne gwarancje wolności naukowej?)

3. Finansowanie szkolnictwa wyższego

(Na jakich kryteriach powinien opierać się system finansowania szkolnictwa wyższego? W jaki sposób inwestować w uczelnie by zwiększać skuteczność realizacji poszczególnych elementów ich misji oraz poprawiać poziom: kształcenia, prowadzonych badań naukowych oraz oddziaływania na środowisko społeczne i gospodarcze? Czy zakres dotacji budżetowej powinien w większym stopniu zależeć od jakości prowadzonych badań? W jaki sposób uwzględniać działalność kulturotwórczą i popularyzację nauki? W jaki sposób zmierzyć się ze spadkiem liczby studentów i związanym z tym ograniczeniem finansowania?)

4. Uczelnie flagowe

(Czy wskazane jest wyłonienie uczelni flagowych, a jeżeli tak to jak zapewnić ich rozwój, nie powodując jednocześnie metropolizacji oraz oligarchizacji kształcenia wyższego oraz badań naukowych i zwiększenia ryzyka upadku uczelni znajdujących się poza metropoliami?)

5. Ocena szkół wyższych

(Jak powinna wyglądać ocena uczelni wyższych? Jak zapewnić ocenę jakościową i docenianie efektów jakościowych, zapobiegając nadużywaniu ocen ilościowych? Jaka instytucja powinna dokonywać ocen szkół wyższych? Jak powinien wyglądać model sprawozdawczości?)

6. Ścieżki kariery

(Jak powinna wyglądać ścieżka pionowa i pozioma kariery na uczelniach wyższych? Jak daleko zatrudnienie pracowników powinno zostać zróżnicowane i umożliwić specjalizację by promować doskonałość w kształceniu, prowadzeniu badań naukowych, popularyzacji i/lub komercjalizacji wyników badań oraz w działalności organizacyjnej? Jak zapewnić stabilność zatrudnienia z jednoczesnym stymulowaniem podnoszenia jakości pracy i zachęcaniem do mobilności tam, gdzie jest ona korzystna?)

7. Studenci i absolwenci – kształcenie

(Czy należy zmieniać system boloński? Jak zapewnić dostęp studentów do informacji o toku studiów, ale jednocześnie zapewnić elastyczność prowadzonych zajęć? Czy należy przywrócić egzaminy wstępne? Jak zorganizować stosunki partnerskie między studentami i pracownikami? Jak zorganizować nowoczesne studia doktoranckie i podnieść ich poziom?)

8. Uczelnie niepubliczne

(W jakim zakresie regulacje w stosunku do uczelni publicznych i niepublicznych powinny być wspólne, a gdzie konieczne są różnice? W jakim zakresie ustawa ma regulować sektor uczelni niepublicznych?)

9. Współpraca krajowa i umiędzynarodowienie

(Jak zapewnić większą otwartość uczelni na zewnątrz? Jak stymulować międzyinstytutowe programy kształcenia (np. z Polską Akademią Nauk) oraz uwzględniające udział przemysłu? Czy mobilność pracowników powinna być standardem? Jak zwiększyć udział pracowników niebędących absolwentami danej uczelni? Jak realizować międzynarodowe systemy kształcenia? Jak zachęcać studentów i pracowników naukowych wyjeżdżających do najlepszych ośrodkach naukowych świata do powrotu i kontynuowania rozwoju w Polsce?)

10. Otoczenie zewnętrzne

(Jaką rolę powinny pełnić uczelnie w środowisku krajowym i lokalnym? Jak zorganizować efektywną współpracę uczelni z otoczeniem gospodarczym, politycznym, kulturowym i społecznym?)